

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

TACİZ VE AYRIMCILIĞI ÖNLEME YÖNERGESİ

Giriş:

Üniversite ortamında yaşanan tacizler, kişilerin çalışma ve öğrenim yaşamlarını çeşitli biçim ve düzeylerde olumsuz etkilemektedir. Hiyerarşik ilişkilerin hâkim olduğu kurumsal ortamlarda tacize uğrayanların bunu dile getirmede yaşadıkları zorluklar nedeniyle çoğu zaman taciz görünmez kılınmakta ve hem kişi hem de kurumsal ortam bu durumdan zarar görmektedir. Daha çok kadınlara karşı bir ayrımcılık biçimi olarak işlendiği açık olmakla birlikte, cinsel taciz ve istismarın erkeklere de yönelebilmesi ve aynı cinsten kişiler arasında gerçekleşmesi de mümkündür. Bu nedenle çağdaş yükseköğretim kurumları konuyla ilgili gerekli önlemleri alarak; çalışanlarına özgür ve huzurlu bir ortam oluşturmayı hedeflemekte; cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılığa sıfır tolerans göstermektedirler.

I. Amaç

MADDE 1- (1) Bu yönergenin amacı, Üsküdar Üniversitesinde ve bağlı birimlerde tam ve yarı zamanlı çalışmakta olan akademik, idari ve sözleşmeli personel ile öğrencileri cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılık konusunda aydınlatmak ve olası mağduriyetleri önlemektir.

Üsküdar Üniversitesi bu yönerge ile cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılık durumlarında sahip olunan haklar ve yapılabileceklerle ilgili farkındalığın artırılmasına; bu tür olay ve durumların önlenmesine ilişkin her türlü çabayı göstermeye, cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılığa yönelik iddiaların ve şikâyetlerin incelenmesine ve soruşturulmasına; sorumlulara karşı disiplin işlemleri veya hukuka uygun diğer mekanizmaları işletmeye hazır ve kararlı olduğunu bildirmektedir.

(2) Üsküdar Üniversitesi, her türlü cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılık olayında taraf ya da tanık olan kişilerin insan onurlarının korunması ve özel yaşamın gizliliği hakkında kaynaklanan mahremiyetlerin sağlanması konusunda azami özenin gösterilmesini ve her türlü sürecin gizlilik ilkesi dâhilinde yönetilmesini sağlar.

(3) Bu Yönerge, “mağdur” olarak tanımlanan kişiler ile her türlü cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılık olayına tanık olan kişilerin korunmasını; yaşamakta oldukları veya tanık oldukları durum ve olayları güven içerisinde bildirebilmelerini; istenmeyen yaklaşımları durdurmak yönünde cesaretlendirilmelerini sağlamayı; kapsam dâhiline alınan herkesin bu konudaki farkındalığını artırmayı; diğer yandan da mesnetsiz iftira ve ithamlardan kaynaklanan mağduriyetlerin önlenmesini amaçlar.

(4) Üniversite, cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılık konusunda bilinç oluşturarak farkındalık yaratmayı, paydaşlarını cinsel tacize ilişkin disiplin önlemleri konusunda bilgilendirmeyi, cinsel taciz vakalarını takip etmeyi ve cinsel tacize maruz kalan bireyler için destek mekanizmaları sunmayı taahhüt eder. Bu amaçla, üniversite bünyesinde Cinsel Taciz, Psikolojik Baskı ve Ayrımcılığı Önleme Komisyonu adını taşıyan yeni bir birim oluşturmakta, bu birime konuyla ilgili idari, akademik ve eğitsel görev ve yetkiler tanımakta; şikâyetlerin süratle ele alınmasını ve mağdurlara yönelik destek mekanizmalarını geliştirmektedir.

II. Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge,

- a) Akademik ve idari çalışanları, alt işveren firma temsilcileri ve çalışanları ile üniversite kampüslerinde ve üniversite hizmetine tahsis edilen yer ve araçlarda bulunanlar tarafından birbirlerine karşı ve üçüncü kişilere karşı gerçekleştirilen cinsel nitelikli davranışları,
- b) Cinsiyet ayrımcılığına ve toplumsal cinsiyete dayanarak tehdit etme, zorlama veya özgürlükten yoksun bırakmayı;
- c) Ders aldığı hocalara hediyeler alma/verme; sosyal medyada hocalarla çektiği/çektirdiği samimi fotoğrafları yayınlama; posta, elektronik posta ve sosyal medya ortamlarında teşhir suretiyle veya cep telefonu mesajları ya da sair iletişim araçları yoluyla cinsel açıdan taciz etme ve benzeri yaklaşımları yer ve zaman sınırlaması olmaksızın kapsar.

III. Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, ülkemizin 2011 yılında imzalamış olduğu Kadına Karşı Şiddetin ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 08.03.2012 tarih ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın İş yerlerinde Psikolojik Taciz (Mobbing) Bilgilendirme Rehberi, 4857 Sayılı İş Kanunu, Yükseköğretim Kurulunun 09.11.2015 tarihli Yükseköğretim Kurumları Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi, Üsküdar Üniversitesi İdari Personel Yönetmeliğinin ilgili maddeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

IV. Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;

- a) **Üniversite:** Üsküdar Üniversitesini,
- b) **Rektör:** Üsküdar Üniversitesi Rektörünü,
- c) **Senato:** Üsküdar Üniversitesi Senatosunu,

d) Komisyon: Üsküdar Üniversitesi bünyesinde Cinsel Taciz, Psikolojik Baskı ve Ayrımcılığı Önleme Komisyonunu

e) Üniversite Birimleri: Üsküdar Üniversitene bağlı enstitüleri, fakülteleri, yüksekokulu, konservatuvarı, araştırma ve uygulama merkez ve birimlerini, idari ve sosyal birimleri, kültür ve spor merkezlerini,

f) Üniversite Mensupları: Üsküdar Üniversitesinde ve bağlı birimlerde tam ve yarı zamanlı çalışmakta olan akademik, idari ve destek personeli ile öğrencileri ifade eder.

g) Cinsel Taciz: Muhatabının özgür rızasına dayalı olmayan, karşı tarafta rahatsızlık oluşturan ve kafa karışıklığına sebep olan her tür cinsel nitelikli söz, tavır veya diğer davranış biçimlerini içerir. Burada tacizi belirleyen temel unsur niyet değil, diğer kişinin üstünde bıraktığı etkidir. Temel ölçüt tacizi gerçekleştiren kişinin mağdurun bedenine herhangi bir koşulda temas etmemesidir. Başlıca cinsel taciz örnekleri: Laf atmak, cinsel içerikli şaka yapmak; flört etmek için olağanın ötesinde ısrarcı davranışlarda bulunmak; pornografik materyal ile rahatsız etmek; kişinin cinsel yaşamıyla ilgili sorular sormak veya dedikodu üretmek; cinsiyete veya cinsel yönelime veya cinsiyet kimliğine ilişkin ayrımcı söz ve eylemlerde bulunmak; takip etmek, tehdit etmek, telefon ya da elektronik ortamda sıklıkla rahatsız etmek; cinsel içerikli teklife uymadığı takdirde bedeller ödeyeceğini, uyduğu takdirde ise kazançlar sağlayacağını açık olarak söylemek veya ima yoluyla belirtmek; rızaya dayalı olmayan cinsel davranışlarla kişinin vücut dokunulmazlığını ihlal etmek; sarılmak, okşamak, ellemek, dokunmak vb. karşı tarafta maddi-manevi rahatsızlık uyandıran davranışlar.

ğ) Psikolojik Taciz (Mobbing): Öğrenciler ile akademik ve idarî personelin kişiliğini, onurunu ve toplumsal itibarını olumsuz yönde etkileyen, aile ve sosyal yaşamını tehdit eden, bireyin yaratıcılığı ve iş performansını azaltan, psikolojik ve fiziksel sağlığının bozulmasında etkili olan, **sistematik** olarak yapılan ve **süreklilik** arz eder şekildeki davranış ve tutumlar olarak nitelenen “mobbing” de bir taciz türüdür.

h) Ayrımcılık: Ayrımcılık doğrudan veya dolaylı ayrımcılık biçiminde gerçekleşebilir.

ı) Doğrudan Ayrımcılık: Kişinin, bağlı olduğu gruba dayalı olarak, karşılaştırılabilir durumdaki diğer grup mensubunun gördüğü, görmekte olduğu veya görebileceği ırk, cinsiyet, etnik, yaşam tarzı ve bölgecilik gibi muamelelerden dolayı daha az lehte muamele görmesidir.

i) Dolaylı Ayrımcılık: Görünüşte nötr olan bir hüküm, ölçüt veya uygulamanın söz konusu hüküm, ölçüt veya uygulamanın meşru bir amaçla objektif olarak haklı olduğunun ve bu amacı gerçekleştirecek araçların elverişli ve gerekli olduğunun gösterildiği haller hariç, bir gruptan kişileri diğer gruptan kişilerle karşılaştırıldığında belli bir dezavantaja sokabileceği durumlardır.

V. Cinsel Taciz, Psikolojik Baskı ve Ayrımcılığı Önleme Komisyonu

(1) Akademik ve idari çalışanlar ile bu Yönerge kapsamına giren diğer kişilerin öncelikle Üsküdar Üniversitesi Etik Davranış Kuralları ve Uygulama Prensipleri Yönergesi çerçevesinde birbirine saygı göstermeleri esastır. Bununla beraber, Üniversitede cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılığın önlenmesi; konuyla ilgili olarak çalışanlarını bilgilendirecek ve mağdurların da başvurabilecekleri Önleme, İnceleme ve Soruşturma Komisyonu, her farklı olayda en az 3 kişiden oluşacak şekilde Rektörlük tarafından oluşturulur.

(2) Bu komisyonda, bir kişi Komisyon Koordinatörü olarak görev yapar. Komisyon koordinatörü, bu yönerge kapsamında yapılacak iş ve işlemlerin gecikmeksizin yürütülmesini sağlamak üzere Rektör tarafından görevlendirilir.

(3) Rektör tarafından atanan kişilere bu husus görevlendirme yazısı ile bildirilir. Görevlendirilen kişilerin, cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılığa ilişkin idari usuller konusunda gerektiğinde eğitim almaları sağlanır.

(4) Komisyon üyeleri her somut olayın niteliğine göre bu konuda Rektörün uygun göreceği akademik personel arasında atanır. Konuyla ilgili iş ve işlemleri yapmak üzere bir idari personel, birimin önerisiyle Rektör tarafından atanabilir.

(5) İşbu yönerge kapsamında her safahatta gerektiğinde Hukuk Müşavirliğinden uzman desteği alınır.

(6) Komisyon, işbu Yönergenin üçüncü maddesinde belirtilen hukukî dayanaklar ile Yükseköğretim Kurumu Öğrenci Disiplin Yönetmeliği ve 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun ilgili maddeleri doğrultusunda kendisine Rektörlükçe verilen görevlendirmeye istinaden şikâyetleri süratle değerlendirerek soruşturma yapar ve bir rapor tanzim ederek Rektörlüğe sunar.

(7) Birim, başvuru ile ilgili acil idari tedbirleri almak için Üniversitenin yetkili mercileri ile iş birliği yapar.

(8) Komisyon, Üniversitede cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılığa karşı farkındalık ve duyarlılık kazanılması için eğitim, tanıtım ve benzeri çalışmalarını düzenler ve yayınlar yapar.

VI. Önleme ve Soruşturma Süreçleri

(1) Rektör cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılık olarak kabul edilebilecek durumlarda mağdur olan veya olaya/duruma tanık olan çalışanın şikâyetinin kendisine ulaşması üzerine gecikmeksizin en az 3 kişiden oluşacak şekilde kuracağı komisyona ivedilikle soruşturma yapması için talimat verir.

(2) Üsküdar Üniversitesi, cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılık olarak kabul edilebilecek durumlara ilişkin yazılı ve sözlü şikâyetleri ciddiye alır; olayın aydınlatılması için bildirilen

durumun niteliğini ve ağırlığını dikkate alan uygun usullerle hızlı biçimde harekete geçer. Söz konusu usuller inceleme ve soruşturmanın başlatılması ile bunların esenliğini sağlamaya yönelik önlemleri ve soruşturma sonucunda işletilecek disiplin yaptırımlarını içerir.

(3) Komisyon, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun Disiplin ve Ceza İşlerine ilişkin maddelerini gözeterek soruşturma yapar. Komisyon, tarafların yazılı şikayetleri ve şikayet edilen kişinin yazılı savunmasını dikkate alarak soruşturmaya ilgili bilgi ve belgeleri toplama, ifade alma, tanık dinleme, keşif yapma, inceleme yapma ve ilgili makamlarla yazışma yetkisini hazidir. Komisyonun, görevlendirme kapsamında talep ettiği bilgi ve belgeler gecikmeksizin kendisine verilir.

(4) Komisyon, soruşturma neticesinde iki şekilde karar verebilir:

Komisyon, soruşturma sonucunda eğer mobbingin varlığına işaret eden yeterli delil elde ederse "İşbu yönerge kapsamında kalan ve sistematik şekilde süre gelen mobbing eylemleri vardır" diyerek soruşturmayı tamamlar ve gerekçeli şekilde tanzim edilmiş raporuyla teklif edeceği cezayı Rektörlüğe sunar.

Komisyon, soruşturma neticesinde eğer mobbing varlığına işaret eden yeterli delil elde edemezse, "İşbu Yönerge kapsamında kalan ve sistematik şekilde süre gelen herhangi bir mobbing eylemine rastlanmamıştır" diyerek soruşturmayı tamamlar ve ceza verilmesine yer olmadığı şeklindeki gerekçeli raporunu Rektörlüğe sunar. Rektör, Komisyonun raporunu dikkate almak suretiyle soruşturma hakkındaki nihai kararı kendisi verir. Rektörlük, aldığı kararı faile ve mağdura bizzat tebliğ eder.

(5) Soruşturmanın gizliliği esastır. Gizlilik prensibi doğrultusunda, Rektör tarafından kurulacak komisyon üyeleri dâhi konu/olay hakkında yapılan soruşturma sırasında üretilen dosyaları üçüncü kişilere açıklayamaz, ifşa edemez, alenileştiremez, çoğaltamaz, kopyalayamaz ve dağıtımını yapamaz. Tüm kayıtlar, gizlilik ilkesine mutlak surette uyularak muhafaza edilir.

(6) İşbu Yönerge kapsamında, komisyon her safahatta tarafları uzlaşmaya davet ederek, mevcut ihtilafı sulh yolu ile sona erdirebilmek adına gerekli çalışmalarını yapabilir.

(7) Komisyon Koordinatörü, soruşturma kapsamındaki şikayete ilişkin olayı komisyon üyelerine tevdi etmeden önce konu hakkında görüş ve kanaatini yazılı veya sözlü olarak ön rapor şeklinde Rektörlüğe sunabilir.

VII. Savunma Hakkı

MADDE 5- (1) Savunma alınmadan soruşturma raporu düzenlenemez. Kurulan komisyon yedi iş gününden az olmamak üzere verdiği süre içerisinde yazılı olarak veya belirtilen bir tarihte sözlü savunmasını yapmayanlar veya bu süre içerisinde geçerli mazeretini belgeli olarak sunmayanlar savunma hakkından vazgeçmiş sayılırlar. Soruşturulana gönderilen davet yazısında, ifadesine başvuru fiilin neden ibaret bulunduğu ve savunmasını belirtilen sürede yapmadığı takdirde savunmasından vazgeçmiş sayılacağı bildirilir.

VIII. Zaman Aşımı ve Süreler

MADDE 6- (1) 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda yer alan Disiplin ve Ceza İşleri başlıklı bölümün zaman aşımı maddesinde bulunan sürelerle ilişkin tüm hususlar işbu Yönerge kapsamında da uygulanacaktır. İşbu Yönerge kapsamında yapılan soruşturma neticesinde verilen karara karşı, ilgili kişi kararın kendisine tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde Disiplin Kuruluna itirazda bulunabilir. İtiraz mercii, itirazı kabul ya da reddedebilir.

IX. Gizliliği Sağlamak

MADDE 7- (1) Üsküdar Üniversitesi, cinsel taciz, psikolojik baskı ve ayrımcılık iddialarının ele alınmasında, tüm aşamalarda cinsel taciz faili ve mağduru, şikâyet eden ve tanıklar açısından gizlilik ilkesine uygun davranır. Komisyon üyeleri ve bu Yönergenin uygulanmasından sorumlu tüm kişiler, gizliliğe ve cinsel taciz bildiriminde bulunan veya cinsel tacizle itham edilen kişilerin mahremiyetine azami ölçüde saygı gösterirler. Bu Yönergenin uygulanmasına ilişkin her aşamada tarafların ve tanıkların diğer kişilere karşı gizliliğinin sağlanması ve güvenliğinin tehlikeye düşürülmesinin engellenmesi esastır.

(2) Rektörlüğe yapılan başvurular sonrası işletilen süreçte iddia sahibinin kasıtlı olarak başkasına iftira attığının, yalan söylediğinin ve yanlış beyanlarda bulunduğu hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde kesin olarak anlaşıldığı durumlarda ilgili mevzuata uygun olarak disiplin yaptırımı uygulanır. Bu yönerge, üniversitenin tüm bileşenlerini cinsel taciz iddiaları üzerinden duygusal ve diğer kişisel hesaplaşmaların görülmemesi konusunda uyarır.

X. Eğitim ve Bilinçlendirme

MADDE 8- (1) Üsküdar Üniversitesinde çalışmaya başlayan tüm yeni personele, işe alınmalarından itibaren uyum programının bir parçası olarak mevcut Yönergede yer alan ilgili başvuru usullerini içeren ve farkındalığı artıran Cinsel Taciz, Psikolojik Baskı ve Ayrımcılık konularında eğitim verilir.

(2) Üsküdar Üniversitesinin akademik ve idari çalışanları, alt işveren firma temsilcileri ve çalışanlarının, her iki yılda bir olmak üzere, minimum iki saat süreli Cinsel Taciz, Psikolojik Baskı ve Ayrımcılık konularında bilinçlendirme programına katılmaları zorunludur.

XI. Bildirim / İhbar

MADDE 9- (1) Cinsel taciz olarak kabul edilebilecek durumlar, mağdurun veya tanığın, Üsküdar Üniversitesi Rektörlüğü'nü ilgili konu hakkında bilgilendirmesi, yardım talep etmesi veya doğrudan Rektör'e bildirim yapması yoluyla tespit edilir.

(2) Adli makamlara başvuru keyfiyetinin şikâyet eden kişinin kendisinde olduğu bildirilir.

(3) Asılsız iddialar ile İdareyi meşgul eden yahut dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak suç isnadında bulunan kişi hakkında disiplin soruşturması başlatılabileceği gibi 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu kapsamında iftira suçundan işlem yapılmak üzere adli mercilere sevki

sağlanabilir. 4857 Sayılı İş Kanunu çerçevesinde de ayrıca Üniversitenin her iki taraf için de iş sözleşmesi açısından uygulayabileceği fesih dahil her türden hakları saklıdır. İşbu Yönerge kapsamında iddialarını ileri süren kişinin, bu maddede yer alan tüm hususları bilerek ihbarda bulunduğu ve asılsız başvurular neticesinde maruz kalacağı yaptırımları kabul ettiği varsayılır.

XII. Yürürlük

MADDE 10 (1) Bu Yönerge 26.01.2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Üsküdar Üniversitesi web sitesinde herkesin erişim sağlayabileceği şekilde yayınlanır.

XIII. Yürütme

MADDE 11- (1) Yönerge hükümlerini Rektör yürütür.

Yönergenin Yayımlandığı Senato Kararının	
Tarihi	Sayısı
26.01.2017	2017/04
Yönergenin Değişiklik Yapılan Senato Kararının	
Tarihi	Sayısı
22.03.2018	2018/10
Yönergede Değişiklik Yapılan Senato Kararının	
Tarihi	Sayısı
23.01.2020	2020/04

